Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Камінь-Каширського районного суду Волинської області
10.09.2026

Луцьк, 2026

І.ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 10.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування Камінь-Каширського районного суду Волинської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Храновський Назарій Ігорович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, керівник групи НПМ;

Шкльода Катерина Олександрівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області;

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Щесюк Оксана Вікторівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Відвідування проводилось у присутності керівника апарату суду **Яцюри Ігоря Богдановича.**

Загальна інформація.

Об’єкт відвідування є судом першої інстанції, який розглядає цивільні, кримінальні, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальним законодавством.

Суд розташований у двоповерховій будівлі за адресою: Волинська область, Камінь-Каширський район, місто Камінь-Каширський, вул. Воля, будинок 13.

Голова суду - **Гамула Борис Степанович**.

На час відвідування працювали 3 судді, одна посада судді є вакантною.

У ході відвідування суду представникам групи НПМ надано можливість безперешкодного доступу до усіх приміщень будівлі суду.

У суді облаштовано два входи: головний та спеціального призначення – для висадки та конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених).

При вході до будівлі наявна вивіска із зазначенням повної назви суду (фото 1, 2).

Центральний вхід обладнано кнопкою виклику персоналу, наявні інформаційні таблички з написами шрифтом Брайля для орієнтації людей із вадами зору, шлях виділено контрастними кольорами, які полегшують орієнтацію людям з обмеженими можливостями. Також на першому поверсі наявна санітарна кімната, яку облаштовано з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

У холі суду наявні інформаційні стенди з інформацією для відвідувачів суду, зокрема, номери телефонів гарячих ліній центрів надання безоплатної правничої допомоги, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, пам’ятки про правами та обов’язками учасників судових процесів.

Охорона установи, пропускний режим та реєстрація пропуску осіб до приміщень

суду здійснюються працівниками Територіального управління Служби судової охорони у Волинській області, який обладнано стаціонарним рамковим металодетектором, інтегрованим до системи контролю та управління доступом (фото 3).

Зовні будівлі суду та в приміщеннях встановлено 12 камер відеоспостереження: 5 – зовнішніх, 7 – внутрішніх. Також, наявне попередження про відеозйомку.

На першому поверсі суду розташована зала для розгляду кримінальних справ, на другому – для розгляду цивільних справ. Усі зали для розгляду судових справ обладнані системою відеоконференцзв'язку та іншою відповідною технікою для фіксації судового процесу, зокрема з можливістю відеозапису засідань (фото 4).

Зала для розгляду кримінальних справ обладнана спеціальною кабіною для обвинувачених, підсудних (засуджених), яка захищена склом для забезпечення безпеки. Вікна залів судових засідань для розгляду кримінальних справ оснащені ґратами, що забезпечує додаткову безпеку.

Конвоювання осіб до суду здійснюється через окремий вхід, де наявна огороджена стоянка для спеціального автотранспорту конвойної варти. Маршрут конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) відокремлений від загальнодоступних приміщень та убезпечений від доступу сторонніх осіб.

У конвойному приміщенні, яке складається із приміщення для конвою і 2 камер для доставлених обвинувачених, підсудних (засуджених), забезпечено доступ до питної води (фото 6).

Вогнегасники наповнені та розміщені з урахуванням норм протипожежної безпеки (фото 5). Також затверджені шляхи евакуації усіх приміщень суду.

Під час сигналу «Повітряна тривога» працівники та відвідувачі суду користуються укриттям, яке розташоване в будівлі Камінь-Каширської районної ради, про що сторонами 01.09.2026 укладено договір.

Упродовж поточного року до Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини звернення щодо неналежного поводження із обвинуваченими, підсудними (засудженими) під час їх перебування у приміщеннях зазначеної установи не надходили.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті особам вказаної категорії під час їх перебування в суді не встановлено.

Зокрема, у конвойному приміщенні обвинувачені, підсудні (засуджені) не перебували.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 09.02.2024, за результатами якого виявлено порушення права:

на гідні умови тримання;

на професійну правничу допомогу;

на життя та безпеку;

на рівний доступ до правосуддя;

на охорону здоров'я та медичну допомогу.

У зв'язку із виявленими порушеннями вносились наступні рекомендації:

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Волинській області:

1) облаштувати у приміщені суду третю камеру для обвинувачених, підсудних (засуджених);

2) забезпечити реконструкцію та ремонт наявних двох камер для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), з метою приведення їх у відповідність встановленим нормативним вимогам:

3) облаштувати в приміщенні суду кімнату для роботи адвоката з підзахисними.

4) створити умови для відвідування суду маломобільними особами: облаштувати пандус з поручнями;

5) облаштувати туалети в конвойному приміщенні та на другому поверсі суду поручнями для маломобільних відвідувачів.

2. Камінь-Каширському районному суду Волинської області:

1) визначити відповідального за доступ до укриття в періоди повітряної тривоги працівників суду, відвідувачів суду та учасників процесу;

2) виготовити та розмістити в суді на видних місцях вказівні знаки про місцезнаходження вогнегасників;

3) розмістити вогнегасники відповідно до встановлених вимог.

Рекомендації виконано частково:

1) забезпечено доступ до укриття в періоди повітряної тривоги працівників суду, відвідувачів суду та учасників процесу;

2) розміщено вогнегасники відповідно.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права не бути підданим катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції 4 про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України)

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог п. 6.5.2 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Площа кожної камери повинна бути не менше 4 м².

У ході відвідування встановлено, що в суді використовується 1 зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, натомість в суді наявні лише дві камери площею 3,6 м² та 3,8 м² кожна для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що порушує вимоги роздільного тримання чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою.

2. У порушення вимог пункту 8.2.2 ДБН В.2.2-26:2010 в камерах для обвинувачених, підсудних (засуджених) відсутня система вентиляції, що не забезпечує належної циркуляції повітря в приміщенні.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної

декларації прав людини).

3. У порушення вимог пункту 7.2 ДБН В.2.2-26:2010 суд не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, також відсутні датчики диму, що загрожує життю людей у разі виникнення пожежі.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

4. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 приміщення установи не обладнано кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист. Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися з цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб з інвалідністю (статті 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та стаття 21 Конституції України).

5. У порушення вимог п. 6.1.8 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018) біля службового входу до суду відсутній пандус. Окрім того, наявний пандус перед центральним входом не обладнаний поручнями.

6. У порушення вимог пункту 5.3.1 ДБН В.2.2-40:2018 ухил відкритого пандуса на шляхах руху та біля входу до будівлі (перед центральним входом) становить 19° за норми не більше 8° (фото 1, 8).

7. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН В.2.2-40:2018 санітарний вузол для обвинувачених, підсудних (засуджених) не адаптований для потреб осіб з інвалідністю (фото 9).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про лікарські засоби»).

8. Відповідно до статті 23 Закону України «Про лікарські засоби», неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню.

Однак, на посту працівників Служби судової охорони в приміщенні суду наявна аптечка для надання домедичної допомоги. Під час відвідування в її складі виявлено лікарські засоби, термін придатності яких закінчився (фото 10).

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Волинській області та Камінь-Каширському районному суду Волинської області відповідно до їх компетенції:

1. Вжити дієвих заходів спрямованих на усунення зазначених порушень прав людини, а також причин і умов, що їм сприяють.
2. Вжити заходів щодо забезпечення у суді кількості камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м^2 виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, а також окремого санвузла.
3. Вжити заходів щодо облаштування камер для підсудних (засуджених) припливно-витяжною або механічною системами вентиляції.
4. Обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією.
5. Облаштувати в приміщенні суду кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими).
6. Створити для осіб з інвалідністю відповідні умови доступу до приміщень суду.
7. Забезпечити аптечки з актуальним терміном придатності.

До звіту додаються фотозвіти на 3 арк в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Назарій ХРАНОВСЬКИЙ**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

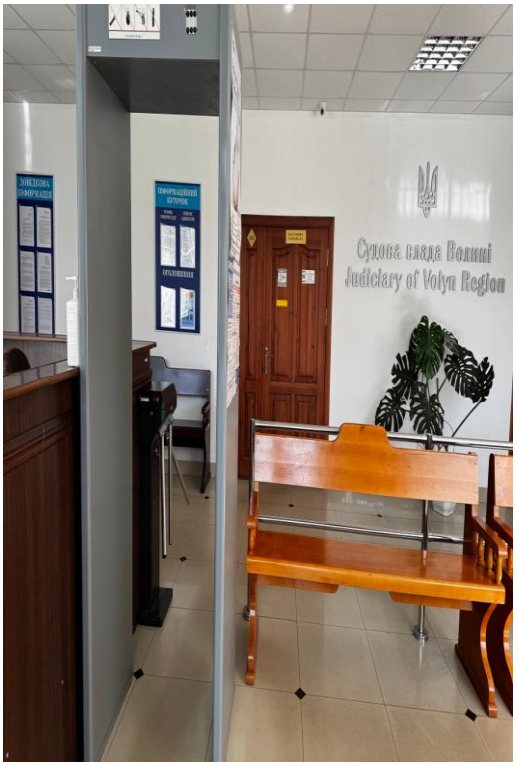

Фото 4

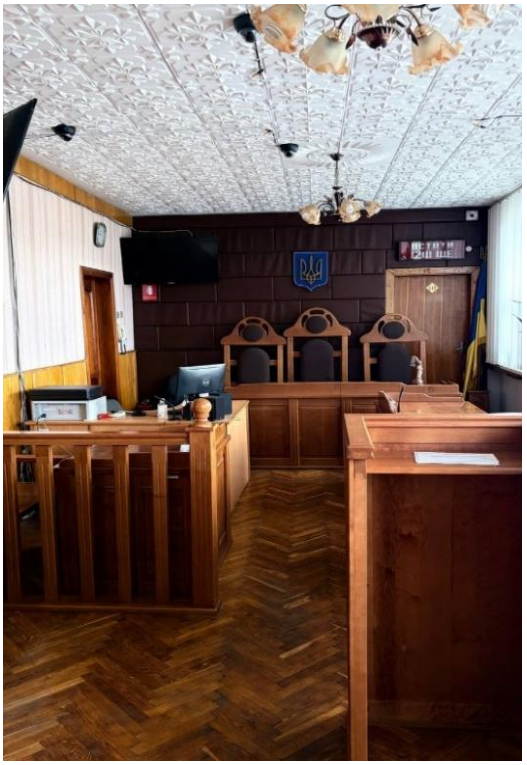

Фото 5

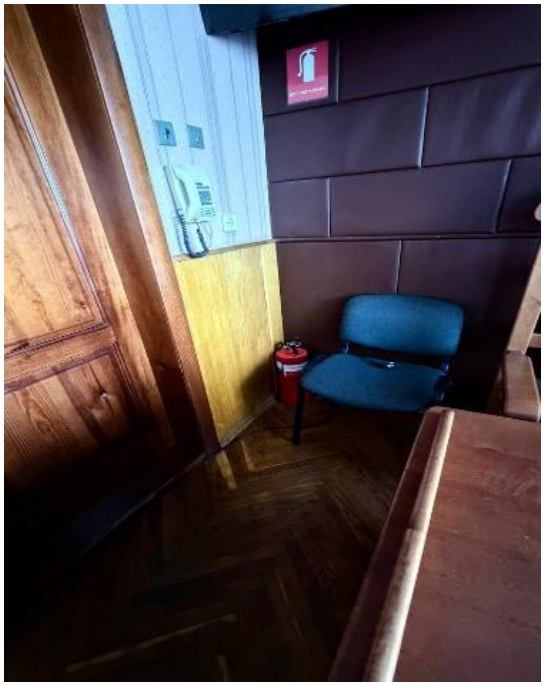

Фото 6

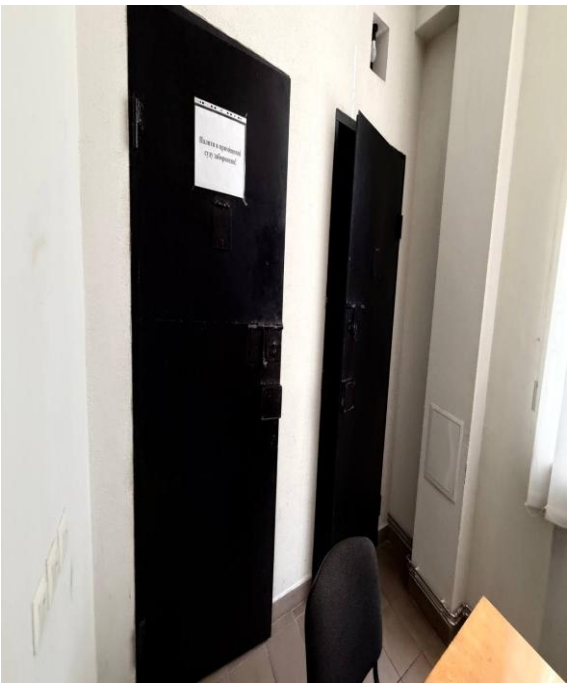

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

